

Han er ny, norsk dommer i EMD

– All makt og innflytelse bør diskuteres kritisk

Arnfinn Bårdsen har søkt om permisjon i ni år fra jobben som dommer i Høyesterett.

– Som dommer i EMD håper jeg å kunne bidra til enighet og stabilitet, sier Arnfinn Bårdsen. Høyesterettsdommeren var i vår på språkkurs i Frankrike for å forberede seg til jobben – lenge før han fikk den.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

I begynnelsen av oktober ble Arnfinn Bårdsen av Europarådets parlamentarikerforsamling valgt til ny norsk dommer i den europeiske menneskerettsdomstolen, EMD, for en periode på ni år.

– Dette passer godt for meg, og rent faglig er det midt i blinken, sier Bårdsen, som for tjue år siden skrev doktoravhandling om hvordan EMDs silingsmekanisme skulle forstås.

– Jeg var nokså ung da jeg ble utnevnt til dommer i Høyesterett, så jeg har tenkt at det ville være nyttig med et avbrekk. Nå, etter ti år, i en alder av 52, føles det helt riktig.

60.000 SAKER I RESTANSE

Menneskerettighetene har alltid interessert ham, og han tror dommerjobben vil bli en stor faglig utfordring.

- Arnfinn Bårdsen har vært dommer i Høyesterett siden 2008.

- Han er født i Stavanger, tok juridikum ved Universitetet i Bergen i 1992, og ble dr.juris i 1999.

- Var lagdommer i Gulating fra 2003 til 2008.

- Medlem av Tvistelovsutvalget og leder av Fylkesnemndutvalget.

- Medforfatter av Tvisteloven. Kommentartutgave, bind 1 og 2. En av hovedredaktørene for Norsk Lovkommentar siden 2010.

(Kilder: Juridika.no / Wikipedia.)

– Domstolen består av 47 dommere fra like mange jurisdiksjoner, som har mye til felles, men også ulike utgangspunkt. Det er en del forskjeller i juridiske tradisjoner, i kultur, historie og verdier. For meg blir det en ny dimensjon å måtte forholde meg til en mye større grad av variasjon; ikke i kvalitet, men i tilnærmingen til de problemstillingene som skal drøftes. Dette opplever jeg som veldig attraktivt og utviklende å få være med på.

Domstolen står overfor utfordringer: Den har en beholdning på seksti tusen saker, og mange av dem gjelder et mindre antall stater, som Russland, Tyrkia og Ukraina.

– Sakene mot disse landene handler ofte om de samme vanskelighetene. Strukturelle problemer i enkeltstater kan nok ikke løses ved at EMD stadig behandler de samme spørsmålene på nytt, sier Bårdsen.

REFLEKS MOT INNBLANDING

Å formidle erfaringer fra egen rettskultur og integrere dette i arbeidet med sakene, er en viktig oppgave for dommerne i EMD, mener han.

– Norge har en sterk rettstradisjon, med sunne og klare refleksjoner mot alt som ligner på innblanding i domstolens virksomhet. Betydningen av selvstendige domstoler, for rettsstaten, den demokratiske utviklingen og den samfunnsmessige stabiliteten, er høyt verdsett i Norge. Dette er verdier som i mange land er under press, på forskjellige måter.

Å opprettholde uavhengige domstoler som fører reell kontroll med de andre statsmaktene, er helt grunnleggende, sier Bårdsen.

GRUNNLOVSKONTROLL

Da han for et par år siden søkte på justitiarius-stillingen etter Tore Schei, skrev Klassekampen: «Hans motstandere omtaler ham gjerne som «aktivistisk» og mener han er overivrig med hensyn til å la internasjonal rett sette norsk lov til side».

– Ordet «aktivistisk» ble vel brukt for å stille ting litt mot hverandre, og siktet antagelig til to komponenter; at jeg var og er en sterk tilhenger av at Høyesterett skal være en prejudikatdomstol, et standpunkt som i dag ikke burde være oppsiktsvekkende. Videre mener jeg at vi må holde fast ved den kontrollfunksjonen som Høyesterett har overfor forvaltningen og Stortinget, særlig gjennom grunnlovskontrollen, slik også Stortinget entydig bekreftet ved vedtagelsen av Grunnloven § 89 i 2015, sier han.

JURIDISK SELVBEHERSKELSE

Han har de samme utgangspunktet i en europeisk kontekst, forteller han.

– EMD skal tolke og utvikle konvensjonen, og føre kontroll med at den etterleves av medlemstatene. Men mens de nasjonale høyesterettene bygger sin legitimitet på grunnlov og kontinuerlig tilslutning fra parlamentet, så opererer EMD innenfor andre rammer. Den dekker 47 stater med 830 millioner innbyggere. Dette tilsier juridisk selv-